

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021
 - Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Door de Vlaamse energietaxshift zullen vanaf 2028 beleidskosten in de elektriciteitsfactuur geleidelijk verschuiven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij gezinnen en ondernemingen. Aldus brengt deze hervorming een correctie aan op de huidige situatie waarbij de kosten voor de energietransitie (ondersteuning milieuvriendelijke energieproductie en rationeel energiegebruik) uitsluitend rusten op de energievector “elektriciteit”. Daarbovenop wordt een energietaxcut uitgevoerd: de elektriciteitsfactuur wordt bijkomend verlaagd door de gedeeltelijke teruggave van inkomsten uit ETS2. Zo wordt de Vlaamse energietaxshift budgetneutraal voor huishoudens met een doorsnee energieverbruik.

Deze energietaxshift en -taxcut strekken ertoe de decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen substantieel en structureel aantrekkelijker te maken, ten einde de broeikasgasuitstoot te verminderen in lijn met de klimaatdoelstellingen en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen met bijhorende geopolitieke risico's en onzekerheden op het vlak van bevoorradingszekerheid en prijsvolatiliteit, te beperken. Concreet zorgt de energietaxshift ervoor dat warmtepompen de meest voordelige oplossing worden voor de verwarming van meer en meer gebouwen, zowel op vlak van operationele kosten als op vlak van *Total Cost of Ownership (TCO)*.

De energietaxshift wordt bovendien gecombineerd met een versterkt renovatiebeleid dat een rechtvaardige transitie ondersteunt. Voor niet-residentiële afnemers wordt hij gecombineerd met een systeem van degressiviteit naar analogie met bestaande degressieve systemen.

De federale wetgeving werd in de vorige legislatuur aangepast om een gewestelijke taxshift via energiebelastingen mogelijk te maken, maar intussen velde het EU Hof van Justitie het 'Disa'-arrest (EU HvJ 30 mei 2024) dat subnationale verschillen in energiebelastingen in tegenspraak met de Energiebelastingsrichtlijn acht. De enige mogelijkheid die rest om kosten die zich situeren binnen de bevoegdheden van de gewesten te verschuiven van elektriciteit naar fossiele brandstoffen is het schrappen van kosten op elektriciteit, zoals de kosten t.g.v. openbare dienstverplichtingen voor elektriciteitsleveranciers en elektriciteitsnetbeheerders en de bijdrage Energiefonds, en deze ten laste leggen van leveranciers of netbeheerders van fossiele brandstoffen.

De Vlaamse energietaxshift bestaat uit drie verschuivingen:

- De quotumplicht voor de opkoop van warmtekrachtcertificaten (WKC) ten laste van de elektriciteitsleveranciers wordt verschoven naar de leveranciers van fossiele brandstoffen bestemd voor uitsluitend of nagenoeg uitsluitend verwarmingsdoeleinden. De minimale steunverplichting wordt verschoven van de elektriciteitsnetbeheerders naar de aardgasnetbeheerders;
- De openbare dienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik (REG) in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders die momenteel worden gecompenseerd vanuit het Energiefonds worden gedeeltelijk ten laste gelegd van de aardgasdistributienetbeheerders en gedeeltelijk gefinancierd door een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten van het aardgasnet (zie infra).

De sociale openbare dienstverplichtingen inzake aardgas zullen niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor deze kosten ook door de aardgasdistributienetbeheerders zullen moeten worden gedragen.

De vrijgekomen middelen van de REG-ODV's en de sociale ODV's in het Energiefonds worden voor hetzelfde bedrag gebruikt om de nettokosten van de minimale steunverplichting met betrekking tot groenestroomcertificaten in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders te compenseren en op die manier het elektriciteitsdistributienettarief te verlagen. Het gaat dus om een voor de overheid budgetneutrale maatregel. Voor deze maatregel is een wijziging van het Energiebesluit nodig;

- De bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit voor midden- en hoogspanning wordt gedeeltelijk vervangen door een bijdrage Energiefonds op niet-residentiële afnamepunten van aardgas met een kaliber van minstens 16 m³/u.

Betrachting is daarbij om - in functie van het behoud van competitiviteit - de bestaande degressiviteit van deze kosten volgens verbruiksschijven zoveel als mogelijk te benaderen.

Om het draagvlak voor een Vlaamse energietaxshift te ondersteunen wordt deze operatie nettoneutraal gemaakt voor een gezin met een doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas per jaar. Dit betekent heel concreet dat voor een gezin met een doorsnee verbruik de daling van de elektriciteitskosten even groot is als de stijging van de kosten voor aardgas. Naarmate gezinnen minder aardgas verbruiken dan dit doorsnee verbruik (door isolatie, gedragsmaatregelen, overschakeling op fossielvrije verwarmingstechnieken, ...) doen ze een nettovoordeel met deze Vlaamse energietaxshift.

Om voorgaande te realiseren wordt de elektriciteitsfactuur verder verlaagd door de inzet van 174,6 miljoen aan beschikbare ETS2-middelen, voorzien in de meerjarenbegroting voor een energietaxcut. Indien de inkomsten uit ETS2-emissierechten hoger zouden liggen dan wat werd gebruikt om de inkomsten te begroten, wordt de meerinkomst hiervan additioneel gebruikt om de kosten op elektriciteit bijkomend te verlagen wanneer de meerkost van ETS2 in de fossiele factuur zal doorgerekend worden (dus eveneens vanaf 2028). Dit heeft een bijkomende positieve impact op de elektriciteitsfactuur en dus op de decarbonisatie en elektrificatie.

De benodigde wijzigingen in decreten en besluiten zullen ingaan met het oog op een opstart op 1 januari 2028.

Via het voorliggende voorontwerp van besluit wordt uitvoering gegeven aan Verschuiving 2 met betrekking tot het verschuiven van openbardienstverplichtingen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders naar de aardgasdistributienetbeheerders.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie en Klimaat

BELEIDSDOELSTELLING

Het Vlaamse regeerakkoord 2024-2029 wijst onder het hoofdstuk 4 - Klimaat en Energie op het belang van een Vlaamse energietaxshift.

- Onder het luik gebouwen wordt dit belang als volgt geduid:

Een belangrijke hoeksteen van ons beleid is de renovatie van het Vlaams gebouwenpark. We zetten daarom Mijn VerbouwPremie, Mijn VerbouwLening en Mijn VerbouwBegeleiding verder, we hervormen ze, en maken werk van een Vlaamse taxshift die budgetneutraal is voor de overheid. Die taxshift maakt elektriciteit geleidelijk goedkoper ten koste van fossiele brandstoffen. Samen met de Europese invoering van ETS2 (voor zover die maatregel niet wordt teruggeschroefd op Europees niveau) zorgen we zo dat er sneller zal worden gekozen voor investeringen in isolatie, warmtepompen... We brengen eventuele federale maatregelen ter zaken in rekening.

- Onder het luik residentieel wordt dit als volgt geduid:

We stimuleren de klimaat- en energietransitie door werk te maken van het verlagen van de elektriciteitsfactuur door een voor de overheid budgetneutrale taxshift.

- *We zorgen dat de Vlaamse component in de elektriciteitsfactuur niet verder toeneemt als gevolg van eigen Vlaams beleid in deze legislatuur.*
- *De Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur worden geleidelijk verschoven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij burgers en ondernemingen, rekening houdend met federale initiatieven op dit vlak. Dat doen we om klimaatvriendelijke investeringen substantieel en structureel aantrekkelijker te maken. Die maatregel wordt gecombineerd met een renovatiebeleid dat een rechtvaardige transitie ondersteunt en voor niet-residentiële afnemers een systeem van degressiviteit naar analogie met bestaande degressieve systemen.*
- *Het Vlaams Sociaal Klimaatplan (als bijdrage aan het nationale Sociale Klimaatplan) ondersteunt onder meer met middelen uit het Sociaal Klimaatfonds de sociaal kwetsbare doelgroepen bij die taxshift.*

De Beleidsnota Energie en Klimaat gaat onder luik OD 5.2: “We zorgen voor een verbeterde prijsverhouding voor elektriciteit ten opzichte van fossiele brandstoffen” verder in op het in het regeerakkoord voorziene voornemen om de Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur geleidelijk te verschuiven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij burgers en ondernemingen.

In het definitief geactualiseerd Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 worden de krachtlijnen van de Vlaamse energietaxshift verder uitgewerkt in paragraaf 2.3.1 Vlaamse taxshift. Daarbij worden de drie onderdelen van de energietaxshift toegelicht (zoals reeds aangehaald in de samenvatting) en wordt aangekondigd dat die nader onderzocht zullen worden.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2026/179 werd op 2 juni 2026 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 26 mei 2026 verkregen.

Het akkoord van de minister van begroting werd op 5 juli 2026 verkregen.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 10 juli 2026 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het voornoemd voorontwerp het advies van de Vlaamse Nutsregulator (VNR), en van de SERV en de Minaraad in te winnen.

2 BESPREKING INGEWONNEN ADVIEZEN

A. ADVIES VAN DE VLAAMSE NUTSREGULATOR (VNR)

Het advies van de Vlaamse Nutsregulator (VNR) werd op 27 augustus 2026 verkregen. Het advies gaat als bijlage 2. In zijn advies maakte de VNR de hierna volgende algemene opmerkingen:

- In het advies stelt de VNR dat de in voorliggend voorontwerpdecreet en -besluit voorziene verlaging van de kosten van de openbardienstverplichtingen (ODV's) in de elektriciteitsfactuur een goede zaak is. De VNR ondersteunt het initiatief en de poging om decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen structureel aantrekkelijker te maken en hierbij ook lasten van elektriciteit naar andere fossiele verwarmingsbrandstoffen dan aardgas te verschuiven.

Hiervan wordt akte genomen.

- De VNR is echter van mening dat dit best wordt vormgegeven op een andere manier dan het verschuiven van ODV-verplichtingen en -kosten. De VNR wijst erop dat de drie onderling verweven verschuivingen een complex systeem vormen en pleit voor een transparante verschuiving via de invoering van heffingen.

Hiervan wordt akte genomen, maar het advies wordt op dit punt niet gevolgd.

Zoals in de nota aan de Vlaamse Regering bij de 1ste principiële goedkeuring uitvoerig werd toegelicht vloeit de keuze voor drie samenhangende verschuivingen voort uit de juridische en bevoegdheidsrechtelijke randvoorwaarden waarbinnen het Vlaamse Gewest moet handelen. In het DISA-arrest van 30 mei 2024 oordeelde het Hof van Justitie dat een lidstaat niet kan toestaan dat hetzelfde gebruik van eenzelfde energieproduct, zoals aardgas of elektriciteit, naargelang de regio aan een verschillend belastingregime wordt onderworpen. Afwijkingen zijn slechts mogelijk wanneer de Europese richtlijn daarvoor uitdrukkelijk in een inhoudelijk onderscheid voorziet, dat

¹ VR 2026 1007 DOC.0725/1BIS

vervolgens op een uniforme wijze op het hele grondgebied van de lidstaat moet worden toegepast.

Een nieuwe, rechtstreeks aan het energieverbruik gekoppelde gewestelijke heffing op fossiele brandstoffen ter financiering van kosten die nu op de elektriciteitsfactuur rusten is juridisch niet mogelijk, aangezien het verbruik van fossiele brandstoffen al belast wordt door de federale accijnzen. Bijgevolg zijn de voorgestelde verschuivingen van bestaande Vlaamse beleidskosten van elektriciteit naar fossiele verwarmingsbrandstoffen bevoegdheidsgewijs de enige mogelijkheid om een verlaging te realiseren van de verbruiksgerelateerde prijs van elektriciteit teneinde zo de prijsverhouding tussen beide maximaal te verbeteren. Daardoor ontstaat een gerichte prikkel om het fossiele energieverbruik te verminderen en over te schakelen op fossielvrije verwarmingstechnieken.

- De VNR stelt in zijn advies vast dat kosten van ODV's nog steeds zullen worden doorgerekend via de distributienettarieven, zij het nu in de aardgastarieven. De ODV kosten zullen hierdoor verdeeld worden over Vlaamse gezinnen en bedrijven op basis van regels vastgelegd door de Vlaamse Nutsregulator. De VNR herhaalt daarom zijn standpunt dat ODV-kosten niet thuishoren in de nettarieven, maar beter kunnen worden gefinancierd via algemene overheidsmiddelen, een afzonderlijke heffing of een apart ODV-tarief. De VNR stelt dat op die manier beleidskeuzes over de kostenverdeling en de impact van de taxshift op Vlaamse gezinnen en bedrijven bij de beleidsmakers blijven. De VNR roept de Vlaamse Regering op hierover zelf beleid te voeren.

Hiervan wordt akte genomen.

De Europese Gasrichtlijn bepaalt expliciet dat de Lidstaten aan de netbeheerders openbaredienstverplichtingen kunnen opleggen met betrekking tot energie-efficiëntie, energie uit hernieuwbare bronnen en klimaatbescherming. De energie-efficiëntierichtlijn stelt verder dat de Lidstaten van de netbeheerders kunnen vereisen dat ze cumulatieve besparingen op het finaal energieverbruik realiseren ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers, mensen in huishoudens met een laag inkomen en, in voorkomend geval, mensen die in een sociale woning wonen. De Lidstaten kunnen daarbij verlangen dat zij de streefcijfers voor de verlaging van de energiekosten halen en energie besparen door energie-efficiëntieverbeteringsmaatregelen te bevorderen, met inbegrip van financiële steunmaatregelen om de koolstofprijseffecten voor kleine, middelgrote en micro-ondernemingen te beperken. De voorgestelde verschuiving van bepaalde ODV-kosten naar aardgas is daarom mogelijk binnen het Europees juridisch kader.

De alternatieven die de VNR voorstelt, zijn juridisch niet mogelijk of zijn niet effectief om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen te verlagen. Zoals hierboven reeds toegelicht is een afzonderlijke, verbruiksgerelateerde Vlaamse heffing juridisch niet mogelijk, aangezien er met de accijnzen al een energieverbruiksheffing op het federale niveau wordt geheven én voor verbruiksheffingen het Europees recht verhindert dat er binnen een Lidstaat geografisch gedifferentieerde tarieven bestaan. Een financiering van ODV's uitsluitend uit de algemene middelen en gefinancierd door een veralgemeende niet-verbruiksgerelateerde aansluitheffing (look voor gezinnen) zou geen impact hebben op de verbruiksgerelateerde prijscomponent van fossiele verwarmingsbrandstoffen, waardoor het gedragssturend effect op de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen veel kleiner zou zijn.

Bij een dergelijke heffing zou een huishouden met een groot aardgasverbruik namelijk even veel betalen als een huishouden dat al via een warmtepomp verwarmt, maar

enkel nog een beperkte hoeveelheid aardgas verbruikt om bvb. te koken. De heffing zou huishoudens ook niet aanmoedigen om hun aardgasverbruik te verminderen via bvb. de inzet van een warmtepomp voor verwarming, een energetische renovatie, ...

- De VNR roept de Vlaamse Regering ook op tot voorzichtigheid wat betreft beloftes over een verbeterde prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen en budgetneutraliteit voor het gemiddelde gezin. De VNR wil in dat opzicht meer garanties over de duurzame inzet van publieke middelen om de elektriciteitsfactuur ook na 2028 te verlagen.

Hiervan wordt akte genomen.

De Vlaamse Regering engageert zich ertoe om de bijkomende verlaging van de elektriciteitsfactuur vanaf 2028 door te voeren, zodat de Vlaamse energietaxshift budgetneutraal kan worden ingevoerd voor een gezin met een doorsnee energieverbruik. In de conceptnota "Maatregelen en basisprincipes in het kader van de definitieve actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030" (4 juli 2025) is daarvoor een structurele inzet van ETS2-inkomsten voorzien vanaf 2028.

De concrete inzet van middelen in een volgende regeerperiode behoort uiteraard tot de bevoegdheid van de volgende Vlaamse Regering. Zij kan haar keuzes maken vertrekkende van het huidige regelgevende kader en de beleidsmatige afspraken die bij de invoering van de Vlaamse energietaxshift zijn gemaakt. De beschikbaarheid van ETS2-opbrengsten biedt daarbij een duurzame financieringsbasis om de verdere verlaging van de elektriciteitskosten te ondersteunen.

- De VNR stelt dat er initieel ook na 1 januari 2028 nog een substantieel deel van REG-ODV's gecompenseerd zullen worden bij de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Daarbij verwijst men ook naar de uitbreiding van de MijnVerbouwPremie voor verhuurders, waarvan de kosten ook bij de elektriciteitsdistributienetbeheerder zouden terechtkomen.

De VNR vergist zich wanneer hij stelt dat alle REG-dossiers opgestart tot en met 31/12/2027 nog door de elektriciteitsdistributienetbeheerders behandeld zullen worden. Het voorontwerpbesluit voorziet wel degelijk in overgangsbepalingen waardoor de aardgasdistributienetbeheerder de behandeling overneemt voor volgende premiedossiers die opgestart worden tot en met 31 december 2027 en nog niet afgerond zijn:

- de begeleidingen, vermeld in artikel 6.4.1/9 en 6.4.1/9/1 van dit besluit, die vóór 1 januari 2028 zijn opgestart;
- de voor 1 januari 2025 geactiveerde maar nog lopende dossiers over de EPC labelpremie, vermeld in artikel 6.4.1/1/4 en artikel 12.3.39, waarop conform artikel 112 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning de aanvraagprocedure uit artikel 6.4.1/1/4, zoals van kracht vóór 1 januari 2025, van toepassing blijft;
- de dossiers van de 'premie na audit', vermeld in artikel 6.4.1/5/2, §2, van dit besluit die vóór 1 januari 2027 zijn geactiveerd, maar nog lopen;

- de dossiers van de premie voor asbestverwijdering in combinatie met zonnepanelen, vermeld in artikel 6.4.1/5/2, §3, die vóór 1 januari 2028 zijn geactiveerd, maar nog lopen

De reeds geïnitieerde maar nog niet afgeronde dossiers van bovenstaande premies zullen dus geen kosten voor de elektriciteitsdistributienettarieven meer genereren. Wat de reeds afgeronde premiedossiers betreft, wordt als overgangsbepaling expliciet bepaald dat de vergoedingsregeling² van toepassing blijft op de kosten die door de elektriciteitsdistributienetbeheerders zijn gemaakt voor de afgeronde premiedossiers tot en met 31 december 2027. Er wordt verwacht dat er maar een zeer klein aantal dossiers van voorgaande jaren nog zal moeten worden uitbetaald in 2028.

Premiedossiers van de Mijn VerbouwPremie (MVP) die zijn ingediend tot en met 31 december 2027, maar nog niet verwerkt, blijven wel ten laste van de elektriciteitsdistributienetbeheerder. Echter zal er slechts een beperkt aantal MVP-dossiers uit 2027 of vroeger nog niet verwerkt zijn in 2028. Volgens de bepalingen in het Besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, artikel 4, is de doorlooptijd van een dossier voor Mijn VerbouwPremie bijvoorbeeld beperkt tot 6 maanden na aanvraagdatum, waarbij uitbetaling uiterlijk 10 maanden na aanvraagdatum volgt. In de praktijk zal de doorlooptijd aanzienlijk korter zijn dan de vermelde termijnen. Er zal dus nog een beperkte overgangstijd een vergoeding door de Vlaamse Regering moeten worden voorzien ter compensatie van de beperkte overgangskosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerder..

Zoals verder wordt toegelicht in de nota aan de Vlaamse Regering van het BVR over de uitbreiding van de MijnVerbouwPremie (MVP) voor verhuurders³, wordt de uitbreiding van de MVP gefinancierd door de middelen van het Sociaal Klimaatfonds, waardoor deze niet door de distributienetbeheerders zullen moeten worden vergoed.

- De VNR stelt dat het opkopen van de historische voorraad WKC's bij de elektriciteitsdistributienetbeheerders (met een waarde van 600 miljoen euro) prioritaire aandacht verdient.

Hiervan wordt akte genomen.

De Vlaamse Regering erkent het belang van een structurele oplossing voor de historische WKC-voorraad bij de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Dat blijkt onder meer uit de beslissing van de Vlaamse Regering om in 2024 voor 25 miljoen euro en in 2025 voor 60 miljoen euro aan warmtekrachtcertificaten op te kopen. Een bijkomende opkoop van de historische voorraad, vermijdt een eventuele eenmalige verhoging van de elektriciteitsfactuur op basis van een gebeurlijke herwaardering van de stock aan warmtekrachtcertificaten bij de DNB's, maar verlaagt de elektriciteitsfactuur echter niet of hoogstens zeer beperkt ten opzichte van de huidige factuur. Daardoor draagt een dergelijke maatregel niet in dezelfde mate en niet op

² Vergoedingsregeling uit artikel 6.4.1/12 van het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals van kracht op 31 december 2027

³ Verhuurders die verhuren volgens bepaalde voorwaarden (max huurprijs, conformiteitsattest, verhuring van minstens drie jaar), hebben recht op de Mijn VerbouwPremie aan een premiepercentage van 35% van inkomenscategorie 3. Verhuurders die verhuren aan een woonmaatschappij (met het oog op sociale doorverhuring) voor minstens negen jaar krijgen recht op een bonus van 10% boven op het premiepercentage van 50% van inkomenscategorie 4.

hetzelfde moment bij aan de onmiddellijke verbetering van de prijsverhouding of aan de budgetneutraliteit van de Vlaamse energietaxshift voor gezinnen. De aanpak van de historische WKC-voorraad blijft daarom een afzonderlijk beleidsvraagstuk, dat naast de Vlaamse energietaxshift verder moet worden opgevolgd. Op dit moment wordt er enkel nog nieuwe WKC-steun toegekend voor installaties die draaien op biobrandstoffen, waardoor het aanbod van WKC's op termijn zal verminderen.

Het in te leveren WKC-quotum werd, zoals voorzien bij de hervorming in 2023, vanaf de inleverronde die eind oktober 2025 afliep ook verhoogd van 11,2 naar 14%, wat ervoor zorgt dat de vraag op de markt ook toeneemt.

Door beide effecten worden aanbod en vraag in de toekomst beter op elkaar afgestemd.

- De VNR stelt dat de prijsverhouding, ondanks alle inspanningen, te hoog blijft om de investering in een warmtepomp structureel rendabel te maken.

Hiervan wordt akte genomen.

De Vlaamse beleidskosten maken momenteel ongeveer 11% van de elektriciteitsfactuur uit en vormen dus slechts één factor om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen te verlagen. Die verhouding wordt daarnaast bepaald door andere factoren die het Vlaamse Gewest niet autonoom kan beïnvloeden: de energiecomponent, de netkosten, de federale accijnzen, de btw en, vanaf 2028, de invoering van het Europese ETS2 systeem. Bovendien is de Vlaamse energietaxshift bewust opgevat als een verschuiving van bestaande lasten en niet als een algemene verhoging van de energielasten. Binnen die randvoorwaarden doet de Vlaamse energietaxshift het maximaal mogelijke om de prijsverhouding te verlagen.

De geraamde prijsverhouding moet bovendien worden beoordeeld vanuit het perspectief van een investeringsbeslissing op lange termijn. Mede door de Vlaamse energietaxshift zakt de verwachte prijsverhouding van elektriciteit en aardgas in 2028 naar 3,2 en in 2030 naar 2,9. Een recente CREG-studie stelt dat een prijsverhouding van 2,7 vereist is om efficiënte warmtepompen rendabel te maken bij een doorsnee warmtevraag. Bovendien varieert de vereiste prijsverhouding van gebruiker tot gebruiker. Warmtepompen worden daardoor voor een deel van de woningen al bij een hogere prijsverhouding economisch aantrekkelijk. Voor stookolie ligt het omslagpunt bovendien gunstiger dan voor aardgas. De Vlaamse energietaxshift zorgt er dus voor dat warmtepompen voor steeds meer gebouwen de meest voordelige oplossing worden, zowel wat de gebruikskosten als de totale eigendomskosten betreft. Een verbeterde prijsverhouding zal bovendien ook aanzetten tot het gebruik van meer hybride oplossingen, zoals het inschakelen van een lucht-luchtwarmtepomp voor verwarming in de tussenseizoenen in plaats van enkel als airco voor verkoeling in de zomer.

De VNR verwacht een stijging van de transmissienettarieven vanaf 2028, wat – via doorrekening in de distributienettarieven – leidt tot een toename van de elektriciteitsfactuur. Het is aan de CREG om over de noodzaak en kostenefficiëntie van de netontwikkeling te adviseren. Deze plannen worden vervolgens goedgekeurd door de federale minister van Energie. Eventuele positieve effecten van de interconnecties die Elia plant en die een neerwaartse druk kunnen uitoefenen op de elektriciteitsprijs, moeten hierbij ook in ogenschouw genomen worden.

Ook kunnen verschillende andere prijscomponenten verder evolueren na 2028 met een gunstige impact op de prijsverhouding. Zoals de VNR ook aanhaalt in zijn advies, zijn de prijzen van fossiele verwarmingsbrandstoffen permanent onderhevig aan de grillen van internationale markten en worden ze sterk geïmpacteerd door geopolitieke conflicten of sancties. Het behouden van de huidige afhankelijkheid van fossiele brandstoffen brengt dan ook hoge (onzekerheids)kosten met zich mee. Daarnaast is het momenteel nog niet duidelijk welke gevolgen de Europese verplichting om vanaf 1 januari 2030 verlaagde btw-tarieven voor fossiele brandstoffen stop te zetten, zal hebben voor het huidige verlaagde btw-tarief op aardgas (6%).

- De VNR geeft aan dat de beloftes van budgetneutraliteit ook onrealistische verwachtingen kunnen creëren bij gezinnen. De VNR schat in dat de additionele impact van de Vlaamse energietaxshift vanaf 2030 niet langer budgetneutraal is voor een gezin met doorsnee gasverbruik. Een deel van de afname van de elektriciteitskosten is dan namelijk het gevolg van een autonome daling van de ODV-kosten voor GSC's. De VNR wijst op het belang om de taxshift ook transparant te kaderen binnen bredere evoluties en verwachtingen op langere termijn.

Hiervan wordt akte genomen.

In zijn advies geeft de VNR aan dat de Vlaamse energietaxshift in 2028 een voordeel oplevert voor 70% van de Vlaamse gezinnen. Ook voor gezinnen met een doorsnee aardgasverbruik is er een beperkt netto voordeel.

Na 2028, en vooral vanaf 2030, komt er bovenop de impact van de Vlaamse energietaxshift een autonome daling van de ODV-kosten voor de opkoop van groenestroomcertificaten (GSC's) door DNB's en de doorrekening van de kosten van de GSC-quotumplicht door elektriciteitsleveranciers.

De afname van de elektriciteitsfactuur ten gevolge van de Vlaamse energietaxshift en de autonome daling van GSC-kosten is groter dan de stijging van fossiele kosten door de Vlaamse energietaxshift, zodat, bij ongewijzigd beleid, een bijkomende daling van de elektriciteitskosten kan worden voorzien.

Voorts uit de VNR in zijn advies een aantal artikelsgewijze bedenkingen over het voorontwerpbesluit.

- Artikel 10: de VNR stelt voor om de woorden “beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit” in artikel 6.4.1/6, §4, lid 3 Energiebesluit te vervangen door “aardgasdistributienetbeheerder”

De VNR heeft een punt dat ook artikel 6.4.1/6, §4, derde lid moet worden aangepast. De door de VNR gedane suggestie zou echter betekenen dat het eerste en derde lid overlappen. Er wordt dan ook voorgesteld om het derde lid op te heffen.

- Artikel 15: de VNR stelt voor om in paragraaf 4 van artikel 6.4.1/10 Energiebesluit de woorden “of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit” te schrappen.

Aan deze opmerking wordt geen gevolg gegeven.

Artikel 6.4.1/10, §4 van het Energiebesluit van 19 november 2010 stelt: “De elektriciteitsdistributienetbeheerders of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit stellen een keer per jaar, op schriftelijk verzoek van

een niet-huishoudelijke eindafnemer, alle beschikbare afnamegegevens van de laatste drie jaar binnen twintig werkdagen gratis ter beschikking van de betrokken eindafnemer of van een derde die de eindafnemer heeft aangewezen.” Het betreft hier dus een transparantieplichting van de netbeheerder richting afnemers.

Artikel 15 breidt deze - momenteel tot de elektriciteitsdistributienetbeheerders of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit beperkte - verplichting uit tot ook de aardgasdistributienetbeheerder (de term ‘distributienetbeheerder’ die in de plaats komt van elektriciteitsdistributienetbeheerder is immers gedefinieerd als “elektriciteitsdistributienetbeheerder of aardgasdistributienetbeheerder”).

De regulator stelt voor om deze verplichting niet langer van toepassing te maken op de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (Elia - 70kV). Het door de VNR gedane voorstel zou dan ook als consequentie hebben dat dit naar de toekomst toe nog enkel op de aardgasdistributienetbeheerders en elektriciteitsdistributienetbeheerders van toepassing zal zijn. Er wordt door de regulator echter geen enkel argument aangedragen waarom de beheerder van het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit niet langer aan een dergelijke verplichting zou moeten worden onderworpen.

- Artikel 22: de VNR merkt op dat de verwijzing naar artikel 6.4.1/15 Energiebesluit dient vervangen te worden door een verwijzing naar artikel 6.4.15 Energiebesluit.

Hieraan wordt gevolg gegeven.

- De VNR geeft in zijn advies enkele opmerkingen over de Nota aan de Vlaamse Regering bij het voorontwerpbesluit, waaraan de Vlaamse Regering de eerste principiële goedkeuring hechtte.

Hiervan wordt akte genomen. Voor de voorliggende Nota aan de Vlaamse Regering zijn deze opmerkingen niet meer van toepassing.

- De VNR stelt twee bijkomende wijzigingen voor aan het Energiebesluit aan artikel 6.4.14/3.

Aan het voorstel van de VNR voor de wijziging van artikel 6.4.14/3 §1 wordt gevolg gegeven (zie hieronder voor de aanpassing aan het voorontwerp van besluit).

Aan de voorgestelde aanpassing van artikel 6.4.14/3 §2 wordt geen gevolg gegeven. Met deze aanpassing zou het later ook mogelijk worden om, indien gewenst, WKC's op te kopen bij de aardgasdistributienetbeheerders. De wenselijkheid hiervan wordt verder onderzocht in het kader van de staatssteunaanmelding van het WKC-systeem.

B. GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE SERV EN DE MINARAAD

Het gezamenlijk advies van de SERV en de Minaraad werd op 31 augustus 2026 verkregen. Het advies gaat als bijlage 3. In hun advies maakten de SERV en de Minaraad de hierna volgende opmerkingen:

- De Raden noemen de Vlaamse energietaxshift een positieve stap en verwelkomen de voorgestelde hervormingen die de lasten op energie verschuiven van elektriciteit naar fossiele brandstoffen.

Hiervan wordt akte genomen.

- De Raden stellen dat de voorliggende hervormingen een stap zijn in de goede richting, maar niet zullen volstaan om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen voldoende te verlagen.

De geraamde prijsverhouding moet worden beoordeeld vanuit het perspectief van een investeringsbeslissing op lange termijn. Mede door de Vlaamse energietaxshift zakt de verwachte prijsverhouding van elektriciteit en aardgas in 2028 naar 3,2 en in 2030 naar 2,9.

Een recente CREG-studie stelt dat een prijsverhouding van 2,7 vereist is om efficiënte warmtepompen rendabel te maken bij een doorsnee warmtevraag. Bovendien varieert de vereiste prijsverhouding van gebruiker tot gebruiker. Warmtepompen worden daardoor voor een deel van de woningen al bij een hogere prijsverhouding economisch aantrekkelijk. Voor stookolie ligt het omslagpunt bovendien gunstiger dan voor aardgas. De Vlaamse energietaxshift zorgt er dus voor dat warmtepompen voor steeds meer gebouwen de voordeligste oplossing worden, zowel wat de gebruikskosten als de totale eigendomskosten betreft. Een verbeterde prijsverhouding zal bovendien ook aanzetten tot het gebruik van meer hybride oplossingen, zoals het inschakelen van een airco voor verwarming in de tussenseizoenen i.p.v. enkel voor verkoeling in de zomer.

- De Raden pleiten voor een verdere verlaging van de prijsverhouding. Daarvoor wijst men onder meer op het beperken van de kosten voor elektriciteitsnetontwikkeling door meer geïntegreerde infrastructuurplanning en de aanpak van de schulden en financiële lasten bij Fluvius.

De extra kosten voor elektriciteitsnetontwikkeling situeren zich niet enkel bij de elektriciteitsdistributienetbeheerder (zie volgende alinea), maar vooral bij Elia. Een stijging van de transmissienettarieven wordt doorvertaald in hogere distributienettarieven op de elektriciteitsfactuur (zie het advies van de VNR, 2.1.3.1). Het is aan de CREG om over de noodzaak en kostenefficiëntie van deze netontwikkeling te adviseren. Deze plannen worden vervolgens goedgekeurd door de federale minister van Energie. Eventuele positieve effecten op de marktprijzen van de interconnecties die Elia plant dienen hierbij ook in ogenschouw genomen te worden.

Initiatieven zoals EnergieGrip verzamelen data over toekomstige energiebehoeften en elektrificatieplannen van bedrijven. Op die manier kunnen netbeheerders beter anticiperen en gericht investeren in het energienet.

Ook de schulden en financiële lasten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders worden van nabij opgevolgd. (zie verderop in de tekst). Ten slotte is het bewaken van kostenefficiëntie bij de uitbouw van het elektriciteitsdistributienet een opdracht van de Vlaamse Nutsregulator. De regulator beoordeelt de onderbouwing van de geplande netinvesteringen via de investeringsplannen van de distributienetbeheerder en bepaalt via de tariefmethodologie welke kosten via de nettarieven kunnen worden doorgerekend aan de netgebruikers.

- Daarnaast stellen de Raden voor om de resterende Vlaamse beleidskosten, ODV's en het historische WKC-overschot die via de nettarieven doorgerekend worden in de mate van het mogelijke uit de elektriciteitsfactuur te halen.

Hiervan wordt akte genomen.

Wat betreft de resterende Vlaamse beleidskosten: de Vlaamse energietaxshift verschuift de Vlaamse beleidskosten maximaal van elektriciteit naar fossiele verwarmingsbrandstoffen, binnen de juridische randvoorwaarden en binnen de context van budgetneutraliteit. In 2028 worden de kosten gerelateerd aan WKC's en REG-ODV's al verschoven van elektriciteit naar fossiele verwarmingsbrandstoffen. Vanaf 2030 zijn alle ODV-kosten die gepaard gaan met de opkoopplicht van DNB's voor groenestroomcertificaten (GSC's) weggenomen van de elektriciteitsfactuur door compensatie van de netbeheerder of door autonome daling. De enige relevante Vlaamse beleidskosten die dan nog overblijven in de elektriciteitsfactuur zijn de kosten voor de GSC-quotumverplichting. Deze kosten zijn niet gerelateerd aan fossiele verwarmingsbrandstoffen en kunnen dus niet verschoven worden naar de fossiele energiefactuur. In 2030 bedragen de GSC-quotumkosten voor een huishouden met standaardverbruik 34 euro/jaar (3% van de totale elektriciteitsfactuur).

Na 2028, en vooral vanaf 2030, komt er bovenop de impact van de Vlaamse energietaxshift een autonome daling van de ODV-kosten voor de opkoop van groenestroomcertificaten (GSC's) door DNB's en de doorrekening van de kosten van de GSC-quotumplicht door elektriciteitsleveranciers.

De afname van de elektriciteitsfactuur ten gevolge van de Vlaamse energietaxshift en de autonome daling van GSC-kosten is groter dan de stijging van fossiele kosten door de Vlaamse energietaxshift, zodat, bij ongewijzigd beleid, een bijkomende daling van de elektriciteitskosten kan worden voorzien.

Wat betreft de historische WKC-voorraad erkent de Vlaamse Regering het belang van een structurele oplossing voor de historische WKC-voorraad bij de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Dat blijkt onder meer uit de beslissing van de Vlaamse Regering om in 2024 voor 25 miljoen euro en in 2025 voor 60 miljoen euro aan warmtekrachtcertificaten op te kopen. Een bijkomende opkoop van de historische voorraad, helpt een eventuele eenmalige verhoging van de elektriciteitsfactuur op basis van een gebeurlijke herwaardering van de stock warmtekrachtcertificaten bij de DNB's te vermijden, maar verlaagt de elektriciteitsfactuur echter niet of hoogstens zeer beperkt ten opzichte van de huidige factuur. Daardoor draagt een dergelijke maatregel niet in dezelfde mate en niet op hetzelfde moment bij aan de onmiddellijke verbetering van de prijsverhouding of aan de budgetneutraliteit van de energietaxshift voor gezinnen. De aanpak van de historische WKC-voorraad blijft daarom een afzonderlijk beleidsvraagstuk, dat naast de Vlaamse energietaxshift verder moet worden opgevolgd. Op dit moment wordt er enkel nog nieuwe WKC-steun toegekend voor installaties die draaien op biobrandstoffen, waardoor het aanbod van WKC's op termijn sowieso zal verminderen.

Het in te leveren WKC-quotum werd vanaf de inleverronde die eind oktober 2025 afliep ook verhoogd van 11,2 naar 14%, wat ervoor zorgt dat de vraag op de markt ook toeneemt.

Door beide effecten worden aanbod en vraag in de toekomst beter op elkaar afgestemd.

- De Raden geven aan: "Aangezien Vlaanderen niet over alle hefboomen beschikt moet ze daarnaast overleggen met de federale en Europese niveaus over aanvullende hervormingen die de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen verder structureel verbeteren."

Er wordt akte genomen van deze opmerking.

Het klopt dat er zich op federaal niveau nog hefboomen bevinden om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen te verbeteren: de accijnzen en btw vormen namelijk een substantieel deel van de elektriciteitsfactuur. Het valt verder af te wachten of en wat het uiteindelijk netto-effect op de prijsverhouding zal zijn, wanneer de huidige verlaging van het btw-tarief op aardgas (naar 6%) moet worden stopgezet volgens de Europese verplichtingen. Dit moet volgens de btw-richtlijn uiterlijk tegen 1 januari 2030 gebeuren. Verder dringt de Vlaamse Regering via het VEKP er bij de Federale Regering op aan om een federale taxshift (accijnzen) te realiseren om de prijsverhouding elektriciteit-fossiel verder te verbeteren

Op Europees niveau wordt ETS2 ingevoerd vanaf 2028. Daarnaast is er een nieuw Europees wetgevend voorstel gelanceerd om netwerkkosten en belastingen op elektriciteit te verlagen (in het kader van Elektrificatie Actieplan).

Daarnaast voert Vlaanderen nog ander beleid om de defossilisering van het gebouwenpark en de productieprocessen te bewerkstelligen, zoals de Mijn VerbouwPremie, Mijn VerbouwLening, Mijn VerbouwBegeleiding, collectieve renovaties en het Sociaal Klimaatplan. Deze en vele andere klimaatmaatregelen van de Vlaamse Overheid worden toegelicht in het VEKP 2021-2030.

- De Raden stellen dat er geen garantie is dat de beleidsinitiatieven voor een gezonde prijsverhouding niet zullen worden tegengewerkt door dalende gasprijzen of duurdere elektriciteits(net)tarieven.

Het klopt dat de Vlaamse overheid niet op alle prijscomponenten van zowel de kost van elektriciteit als deze van fossiele brandstoffen impact heeft. De commodity prijzen worden grotendeels bepaald door de internationale of Europese energiemarkten, de distributienettarieven worden autonoom vastgesteld door de VNR en de tarieven voor de transmissie van elektriciteit en het transport van aardgas door de CREG. Conform het Vlaams regeerakkoord en binnen de juridische mogelijkheden (cf. supra) voorziet de Vlaamse energietaxshift in een maximale verschuiving van kosten van de elektriciteitsfactuur naar fossiele verbrandingsbrandstoffen. We vegen m.a.w. voor eigen deur en volgen de evolutie van de andere prijscomponenten uiteraard van nabij op.

- De Raden suggereren om mechanismen te overwegen die zorgen voor een meer stabiele prijsverhouding, zoals een automatisch adaptief systeem, een cliquetsysteem of een warmtepomptarief.

Aanpassingen aan de tariefmethodologie voor de gasdistributienetten (zoals het hier voorgestelde automatisch adaptief systeem en warmtepomptarief) vallen onder de autonome bevoegdheid van de VNR, die bovendien luidens decretale richtsnoeren over de kostenreflectiviteit van de nettarieven moet waken. Daarbij stelt zich de vraag of de voorgestelde aanpassingen kostenreflectief uitgevoerd zouden kunnen worden. Een warmtepomptarief is in het verleden al meerdere keren voorgesteld, maar werd niet meegenomen door de VNR met als voornaamste argument dat een dergelijk tarief niet technologieneutraal zou zijn.

Een cliquetsysteem op de WKC-quotumplicht is zeer moeilijk te verwezenlijken. Niet in het minst omdat quotumperiodes op jaarbasis worden afgerekend, waardoor het instrument weinig wendbaar zou zijn. Daarnaast moet er ook bewaakt worden dat er afdoende vraag blijft naar WKC's. Het is namelijk niet de bedoeling dat de eerder vermelde WKC-stock onvoorzien verder zou aangroeien.

Naast de Europese marktstabiliteitsreserve (MSR) voor ETS2, heeft de Vlaamse regering n.a.v. de VEKP-discussies ook in een compensatiemechanisme voor energiekosten voorzien bij de introductie van ETS2: zo zullen de extra ETS2-inkomsten die onvoorzien worden gegenereerd door bvb. een hoger dan voorzien prijspeil, op hun beurt worden ingezet om de elektriciteitsprijs verder te verlagen.

- De Raden vragen dat de Vlaamse Regering zo snel mogelijk zorgt voor een gedifferentieerde impactanalyse voor zowel huishoudens als ondernemingen. De Raden stellen bovendien dat voor processen en/of sectoren waarvoor elektrificatie technisch of economisch nog niet realistisch is en voor kwetsbare huishoudens en huurders, moet worden onderzocht of bijkomende gerichte vrijstellingen, degressiviteit of een tijdelijk flankerend regime nodig zijn

Wat betreft de gedifferentieerde impactanalyse die gevraagd wordt door de Raden: de Memorie van Toelichting bevat reeds een uitgebreide en zeer granulaire impactanalyse voor zowel de residentiële, de niet-residentiële en de industriële sectoren.

Wat betreft het onderzoeken van gerichte vrijstellingen of degressiviteit: de Vlaamse energietaxshift houdt maximaal rekening met de techno-economische haalbaarheid van elektrificatie binnen de juridische randvoorwaarden van o.a. het gelijkheidsbeginsel en het Europese staatssteunrecht. Het toepassingsgebied houdt rekening met processen waarvoor defossilisering of elektrificatie (nog) niet techno-economisch haalbaar is. Zo zijn bij de hervorming van de WKC-quotumverplichting industriële processen met een temperatuur vanaf 1000° Celsius uitgesloten van het toepassingsgebied. Er wordt verwezen naar de Memorie van Toelichting voor een uitgebreide juridische en inhoudelijke verantwoording daaromtrent. Bovendien zijn er opnieuw degressieve vrijstellingspercentages van het WKC-quotum voorzien om te vermijden dat de energietaxshift onhaalbaar zou zijn voor grootverbruikers. Een eventuele vraag om bijkomende gerichte vrijstellingen en degressiviteit botst echter op de limieten van het Europese staatssteunrecht en/of het gelijkheidsbeginsel en gaat in tegen de juridische robuustheid en administratieve opvolgbaarheid van de Vlaamse energietaxshift.

Wat betreft het gericht flankerend beleid voor kwetsbare huishoudens en huurders: de Vlaamse overheid zet in op het ondersteunen van kwetsbare huishoudens in de energietransitie door middel van o.a. Mijn Verbouwpremie, -lening en -begeleiding, zowel als via collectieve renovaties, het Sociaal Klimaatplan en ander sociaal energiebeleid, zoals de minimale levering aardgas en elektriciteit, het verbod op afsluiting van elektriciteit en aardgas wegens betalingsmoeilijkheden tijdens de winter etc.

Het beleidsveld wonen beschikt bovendien over een beleidsinstrument dat inzet op de energetische renovatie van huurwoningen: door het minimaal EPC-label moet een minimumlabel behaald worden om nog een woning te kunnen verhuren (in 2030 label D voor de rijwoningen en appartementen; label E voor open en halfopen woningen). Via de Mijn VerbouwPremie, de Mijn VerbouwLening en andere maatregelen worden verhuurders ondersteund bij energetische renovaties.

Tijdelijke, specifieke flankerende steunmaatregelen voor bedrijven zijn op hun beurt inhoudelijk en staatssteunrechtelijk complex en scheppen een mogelijke verwachting voor andere gelijkaardige situaties.

- De Raden vragen om na te gaan of de taxshift bevoegdheidsrechtelijk en regulatorisch robuust en uitvoerbaar is, en een toets aan de EU-regels inzake o.a. staatssteun uit te voeren.

In de Memorie van Toelichting bij het voorontwerpdecreet is reeds een grondige onderbouwing van de Vlaamse energietaxshift opgenomen op het vlak van bevoegdheidsrecht en praktische uitvoerbaarheid.

Voorafgaand aan de eerste principiële goedkeuring werd de Vlaamse energietaxshift voorgesteld aan de CREG, die geen significante aanpassingen voorstelde.

Ook de VNR werd reeds in een vroeg stadium betrokken en op 27 augustus 2026 werd het advies van de VNR m.b.t. voorliggend voorontwerpdecreet en -BVR ontvangen. Het advies van de VNR wordt besproken onder punt 2.A van voorliggende nota.

In de Memorie van Toelichting bij het voorontwerp van decreet is bovendien reeds een grondige toetsing van de Vlaamse energietaxshift opgenomen op het vlak van Europees recht (waaronder staatssteunregels). Deze toetsing werd mee ondersteund door externe juridische experts.

- De Raden vragen om de concrete en tarifaire gevolgen voor de werking van energieleveranciers in kaart te brengen.

Een overgangsbepaling voor reeds afgesloten contracten valt duidelijk buiten de bevoegdheid van de gewesten. Of kosten al dan niet mogen worden doorgerekend in de eindfactuur is een exclusieve federale bevoegdheid diti het Grondwettelijk Hof.

Een regelgevende oplossing voor dit probleem met betrekking tot aardgas moet zodoende door het federale niveau worden geboden.

Wat betreft de korte-termijn-contracten, kan men bij de leveranciers inderdaad wel al anticiperen om dit richting 2028 contractueel te ondervangen en die kosten te verrekenen in de energierecomponent. Wat betreft de lange-termijn-contracten: bij de bespreking van het wetsontwerp “koopkracht energie” in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, verduidelijkte de federale minister van Consumentenzaken dat prijswijzigingen als gevolg van overheidsmaatregelen, zoals de verschuiving van de kosten van de openbardienstverplichtingen, nog steeds zullen kunnen worden doorgevoerd in aanpasbare vaste contracten.

Wat betreft lange-termijn-contracten bij bedrijven, worden meestal “change of law- en prijsherzieningsclausules” voorzien. Bij de GSC- en WKC-quotumplicht zijn er in het verleden al meerdere wijzigingen op een kortere termijn dan 3 jaar geweest. Dit is dus geen onbekend terrein.

- De Raden stellen ten slotte dat een verbeterde prijsverhouding ingebed moet zijn in een samenhangend beleidskader.

De Vlaamse energietaxshift is ingebed binnen het bredere Vlaamse energie- en klimaatbeleid. Bovenstaande aandachtspunten komen aan bod in andere beleidsplannen en -initiatieven die tijdens deze legislatuur al werden beslist of nog worden uitgewerkt, zoals het definitieve Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030, het VEKP 2031-2040, het Actieplan Warmtepompen, het behoud van de Mijn Verbouwpremie voor warmtepompen, etc.

Wat betreft netcongestie werd een ad-hocwerkgroep opgericht om de toenemende risico's op netcongestie in Vlaanderen gecoördineerd aan te pakken. De werkgroep fungeert als een beleids- en afstemmingsplatform waar de meest actuele vaststellingen rond netbeheer, aansluitingsproblematieken en congestierisico's worden besproken. Daarnaast wordt er gewerkt aan de verdere uitwerking en opvolging van

beleidsmaatregelen zoals flexibele aansluitingsovereenkomsten, een kader voor de prioritering van vermogensaanvragen, financiële prikkels voor efficiënter netgebruik en andere maatregelen om de beschikbare netcapaciteit beter te benutten. De werkgroep bespreekt de beleidsopties uit de conceptnota netcongestie en zorgt ervoor dat deze binnen de verschillende betrokken bevoegdheden worden opgevolgd en vertaald naar concrete acties.

De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de kabinetten en administraties bevoegd voor Energie, Economie en Omgeving, meer bepaald VEKA, VLAIO en het Departement Omgeving, aangevuld met de elektriciteitsnetbeheerders Elia en Fluvius en de Vlaamse Nutsregulator (VNR).

3 AANPASSINGEN AAN HET VOORONTWERP VAN BESLUIT

Aan het voorontwerp van besluit worden de hierna volgende aanpassingen aangebracht:

- Artikel 9: er wordt in de inleidende zin verduidelijkt dat de vervanging van het woord “elektriciteitsdistributienetbeheerder” in artikel 6.4.1/5/2, §3 door het woord “aardgasdistributienetbeheerder” enkel in het eerste en vijfde lid dient te gebeuren. Het gaat immers over de aanduiding van het type netbeheerder die instaat voor de uitvoering van deze specifieke ODV dat moet worden vervangen. Dit staat los van andere taken die in die paragraaf worden vermeld: de verwijzing naar elektriciteitsdistributienetbeheerder in het zevende lid – dat slaat op de aanmelding van zonnepanelen – dient uiteraard te worden behouden aangezien dit een taak van de elektriciteitsdistributienetbeheerder is en niet een taak van de aardgasdistributienetbeheerder.
- Artikel 10: er wordt naar aanleiding van het advies van de VNR een aanpassing aangebracht waardoor artikel 6.4.1/6, §4, derde lid wordt opgeheven.
- Er wordt naar aanleiding van het advies van de VNR een artikel 18 ingevoegd dat artikel 6.4.14/3 van het Energiebesluit wijzigt.
- Artikel 23 (oud artikel 22): er wordt naar aanleiding van het advies van de VNR een verwijzingsfout rechtgezet.
- Gelet op de voormelde aanpassingen wordt het voorontwerp van besluit vernummerd.

4 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorontwerp van besluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de begroting van de Vlaamse overheid.

B. ESR-TOETS

Er werden aan het voorontwerp van besluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorontwerp van besluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het voorontwerp van besluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op ontvangsten, personeel, werking, investeringen of schulden van lokale en provinciale besturen.

5 VERDER TRAJECT

Met betrekking tot dit voorontwerp van besluit moet het advies worden ingewonnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

6 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar tweede principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE

LIJST VAN BIJLAGEN

Bij deze Nota aan de Vlaamse Regering gaan volgende bijlagen:

- Bijlage 1 - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021
- Bijlage 2 - Advies van de Vlaamse Nutsregulator
- Bijlage 3 - Advies van de SERV en de Minaraad